

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 27 Febr. 1885, kl. 2 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om upphörande af klockares brefbäringsskyldighet.

Uti 24 kap. 32 § Kyrkolagen stadgas, bland annat, att klockaren »skall bära kapitlets, prostens och kyrkoherdens bref till prosten, när de honom tillhandakomma, till nästa klockare, och der sådant försummas, till skadan, som deraf timar, svara».

Lag-Utskottet har nu från Andra Kammaren emottagit en af Herr *Carl Persson* afgifven motion, N:o 131, hvori hemställes, det ofvan intagna stadgande måtte utgå ur åberopade lagrummet.

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 19 Maj 1874 hos Kongl. Maj:t anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huru vida, i likhet med hvad redan blifvit förordnad i fråga om kronobrefbäringen, den brefbäringsskyldighet, som enligt 24 kap. 32 § Kyrkolagen åläge klockare, kunde öfverflyttas på postverket, samt derefter hos Riksdagen göra den framställning i ämnet, som för ändamålets vinnande kunde finnas erforderlig; så fann Kongl. Maj:t den 10 Augusti 1877, vid föredragning af omförmälda skrifvelse, densamma icke för det dåvarande föranleda till annan åtgärd, än att Kongl. Maj:t förordnade:

Bih. till Riksd. Prot. 1885. 7 Saml. 10 Häft.

att den, enligt nådiga kungörelsen den 5 December 1873, angående fribrefsrättens upphörande m. m., kyrkoherdar tillagda rätt att för skrivelser i tjensteärenden, hvilka med allmän post befordrades, begagna tjenstefrimärken och tjenstebrefkort, skulle äfven till komministrar och kapellpredikanter samt pastorats- och sockenadjunkter utsträckas; samt

att, då ecklesiastik tjensteman, hvilken egde att anlita klockareposten, anmälde sig å postanstalt till begagnande af lösväska för befordran af försändelser, som rörde tjensten, dylikt postförsändningssätt skulle honom medgifvas, utan att, der ej lösväskan användes för fortskaffande af andra försändelser än dem, som anginge hans tjenst, någon afgift finge honom affordras för lösväskans expedierande å postanstalt eller för densammas fortskaffande med allmänna posten.

Då fråga om afskaffande af klockares brefbäringsskyldighet år 1883 förevar, uttalade Utskottet, att till följd af ofvan anförda bestämmelser ecklesiastik tjensteman, som egde att anlita klockareposten, ytterst sällan torde behöfva begagna sig af denna rätt, hvilken följaktligen ock ytterst sällan borde komma i användning, och att sålunda den klockarne i Kyrkolagen ålagda brefbäringsskyldighet under nuvarande förhållanden ej borde kunna vara för dem betungande.

Vid den förnyade behandling af frågan, Utskottet nu företagit, hafva emellertid för Utskottet framlagts upplysningar, hvilka synas sätta utom tvifvel, att nämnda brefbäringsskyldighet ännu mångenstädes inom landet anlitas i en utsträckning, hvilken icke blott måste betecknas såsom för vederbörande klockare understundom verkligen betungande, utan ock såsom, med nutida postkommunikationsförhållanden, lindrigast sagdt öfverflödig.

Så anlitas ännu klockareposten i följande kontrakt inom de särskilda stiften:

inom *Upsala stift*:

i Vaksala (vanl. 4 ggr årl.), i Närdinghundra (vanl. 24 ggr årl.), i Olands och Frösåkers (minst 5 ggr årl.), i Seminghundra, i Vestra Roslags och i Örbyhus (4—6, stundom flere ggr årl.);

inom *Linköpings stift*:

i Domprosteriet (1—2 ggr i månaden), i Norrköpings (minst 12 ggr årl.), i Vikbolands (högst 4 ggr årl.), i Ydre, i Vifolka och Valkebo (minst 6 ggr årl.) samt i Göstrings (klockarne betala i stället 3 kronor hvarje);

inom *Skaraborgs stift*:

i Väne, i Kinna och i Norra Vadsbo (24 ggr årl., en klockare går sålunda årl. 37,6 mil);

inom *Strengnäs stift*:

i Domprosteriet, i Villåttinge, i Oppunda (6—12 ggr årl.), i Nyköpings vestra, i Nyköpings östra, i Södertörns, i Vester Rekarnes, i Askers, i Glanshammars och i Kumla (1—2 ggr i månaden);

inom *Vexjö stift*:

i Allbo (under sista åren hafva klockarne årligen i stället för skyldighetens utgörande till presterna betalt kronor 1,75 à 2,50 för den person, hvilken, vid förekommande behof, skulle ombesörja brefbäringen), i Sunnerbo, i Konga, i Norrvidinge (klockarne betala årl. kronor 2,33 hvardera), i Tvetå och i Östra härads;

inom *Lunds stift*:

i Frosta, i Färs, i Vestra Göinge (minst 12 ggr årl.), i Villands (i medeltal 18 ggr årl.) och i Gärds (10—12 ggr årl.);

inom *Göteborgs stift*:

Elfsyssels norra, i Orust och Tjörns, i Vikornas södra, i Domprosteriets norra kontrakt, i Marks och Bollebygds samt i Kinds (6—7 ggr årl.);

inom *Kalmar stift*:

i Södra Möres, i Ölands medel- och i Ölands södra (»ibland hvar eller hvarannan vecka»);

inom *Visby stift*:

i Medelkontraktet (3—4 ggr årl.) och i Södra kontraktet (vanligen 2 ggr årl.).

Ett dylikt anlåtande af klockareposten, hvarå nu gifvits exempel, kan icke annat än vara för klockaren med dennes små löneinkomster betungande, äfven om icke klockarepostväskan, såsom från flere håll uppgifvits, vore en stor tung låda af trä eller metall, och man måste äfven taga i betraktande, att nämnda postföringsskyldighet ofta kan komma att menligt inverka på folkskoleundervisningen, enär ju i de flesta församlingar klockaren tillika är folkskolelärare, samt kanske måste, i och för postföringens verkställande, inställa skolundervisningen, der han icke vill betala särskild person att verkställa den förra.

Utskottet kan icke undgå att finna, det nu ifrågavarande institution är grundad på en helt annan tids förhållanden än den närvarandes, samt att institutionens fortfarande anlåtande mera torde kunna tillskrifvas uteslutande den omständighet, att skyldigheten ännu är lagligen bestående, än ett verkligt behof af dess utkräfvande. De ställen i vårt land torde vara få, der icke för nu ifrågavarande försändelser posten skulle kunna med tillfredsställande resultat anlitas; och i de — i alla händelser temligen sällsynta — fall, der något skyndsammare budskickning erfordrades, torde sådan väl kunna verkställas genom någon af vederbörande prestmäns gårdsfolk, likasom ock redan nu, i och för posts emottagande och afsändande, enskilda bud ju måste sändas emellan prestgården och närmaste postanstalt.

Utskottet får med anledning af det nu anförda hemställa,

att Riksdagen, med hufvudsakligt bifall till förevarande motion, må för sin del antaga följande

Lag

angående ändrad lydelse af 24 kap. 32 § Kyrkolagen.

Häri genom förordnas, att 24 kap. 32 § Kyrkolagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Han skall ock vara kyrkan trogen, och kyrkoherden och församlingen lydlig, sörja för ringningen och klämtningen, på behörige tider ställa timklockorna, samt taga allt det i noga akt och förvar, som honom i händer antvardas och förtros. Desslikes skall han vara presterna vid gudstjensten, skriftermålen och, när det befallas, uti socknebud, samt annan kyrko-tjenst, vid handen; men ingalunda genom någon kyrkoherdens enskilde tjenst besväras, hindras eller afhållas ifrån den pligt honom åligger, med all flit och trohet att drifva barnaläran. I det öfrige, hvad hans embete angår, så rättar han sig efter den förordning, som biskopen och konsistorium honom föreskrifva.

Stockholm den 27 Februari 1885.

På Lag-Utskottets vägnar:

Axel Bergström.